

Συνέντευξη της Τέσυ Μπάιλα στη Μαρία Ζαβιανέλη

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΤΕΣΥ ΜΠΑΙΛΑ

Της Μαρίας Ζαβιανέλη

Πότε άρχισε το ταξίδι της συγγραφικής σας πορείας;

Έχω την αίσθηση ότι πρόκειται για μια διαδικασία ζωής που ξεκίνησε από τότε που ήμουν παιδί ακόμα. Η έμφυτη αγάπη μου για το βιβλίο και ό,τι έχει σχέση με αυτό με οδήγησε στο να διαβάσω πολύ και αυτός είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας στην προσωπική μου σταδιακή μεταμόρφωση. Από πολύ νωρίς λοιπόν με τριγύριζε η ιδέα της συγγραφής και αυτός ήταν ο κύριος λόγος που ενδόμυχα με ανάγκαζε να διαβάζω λογοτεχνία. Οι σπουδές μου επίσης μου έδωσαν μια νέα παράμετρο στη θεώρηση τόσο της Λογοτεχνίας όσο και της Ιστορίας αλλά και της Κοινωνικής ανθρωπολογίας. Μπορεί ο προορισμός λοιπόν να καθόρισε το ταξίδι, μπορεί όμως και το αντίστροφο. Επισήμως πάντως άρχισα το 2008, όταν έγραψα το πρώτο μου βιβλίο.

Διάβασα το βιβλίο σας "ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΗΤΑΝ Η ΖΑΧΑΡΗ" Εγώ προσωπικά αγαπώ το ιστορικό μυθιστόρημα ,άλλα απαιτεί και έρευνα έτσι δεν είναι;

Αναμφίβολα η ιστορική παράμετρος στο συγκεκριμένο βιβλίο είναι πολύ ισχυρή. Κάτι τέτοιο απαιτεί μια ακρίβεια στην ιστορική αλήθεια, γεγονός που αναγκάζει τον συγγραφέα να ερευνήσει, να μελετήσει και τελικά να μάθει ιστορικές στιγμές άλλοτε γνωστές, κάποιες φορές όχι και τόσο και με διακριτικότητα να τις εντάξει μέσα στο μυθιστόρημά του. Είναι ένα μέρος της συγγραφικής δουλειάς που προσωπικά βρίσκω πολύ ενδιαφέρον. Γράφοντας *Το μυστικό ήταν η ζάχαρη* χρειάστηκε να διαχειριστώ αρκετές τέτοιες στιγμές που μερικές φορές, δεν σας κρύβω, ήταν επώδυνες και για μένα.

Αναμφισβήτητα το ταλέντο και η σκληρή εργασία αποφέρει ένα πολύ καλό αποτέλεσμα στην τέχνη. Οι δημόσιες σχέσεις πόσο βοηθούν;

Όλα βοηθούν και παίζουν μεγάλο ρόλο. Υπό αυτή την έννοια είμαι ιδιαίτερα ευτυχής που *Το μυστικό ήταν η ζάχαρη* κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ψυχογιός και ο συγκεκριμένος εκδοτικός οίκος που το στηρίζει μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο σε αυτό τον τομέα.

Τι είναι η γραφή; Επικοινωνία, μεράκι, διαφυγή, όλα μαζί κ άλλα πολλά;

Όλα μαζί και άλλα τόσα! Μα πέρα και πάνω από όλα αυτά η λογοτεχνία είναι τρόπος ζωής τόσο για τον δημιουργό της όσο και για τον τελικό αποδέκτη της. Ένα πνευματικό αντιστάθμισμα στον εκάστοτε σκοταδισμό. Ένας έρωτας που γεννιέται ερήμην σου και γιγαντώνεται μέσα σου. Κι όπως κάθε έρωτας μπορεί ταυτόχρονα να κάνει τον ερωτευμένο να επιχειρεί ένα ταξίδι τόσο μέσα στον προσωπικό του κόσμο όσο και πέρα από αυτόν. Το κυριότερο είναι ότι γίνεται ο τρόπος που αναζητά κανείς τις προσωπικές του αλήθειες. Το δικό του μονοπάτι ζωής, ένα μονοπάτι ερμητικής καθαρότητας που όταν περάσει μέσα σ' αυτό μπορεί να δει τον κόσμο με εντελώς διαφορετικά μάτια. Προσωπικά, αντιλαμβάνομαι το γράψιμο ως ένα είδος εσωτερικού ρυθμού της ζωής. Η ελευθερία που αυτός ο ρυθμός υπαγορεύει οδηγεί σε έναν κόσμο, μυστικά υπαρκτό και συχνά αθέατο και το μυθιστόρημα αποτελεί το δικό μου τρόπο να εισβάλλω σ' αυτόν.

Ένας συγγραφέας πρέπει να διαβάσει ακατάπαυστα;

Ένας συγγραφέας οφείλει να διαβάσει πάντα. Το διάβασμα άλλωστε θα πρέπει να αποτελεί μέρος της γενικότερης οργάνωσης του. Είναι ο τρόπος που έχει να ανασυνθέτει τους ορίζοντές του και να κινείται ελεύθερα στις σφαίρες της φαντασίας. Ένας τρόπος να αναπτυχθεί η συναισθηματική του νοημοσύνη και να προσδιοριστεί το ιδεολογικό του φορτίο. Το διάβασμα είναι ο προσδιοριστικός παράγοντας της προσωπικής του μετατροπής από αναγνώστη σε συγγραφέα, και υπό αυτή την έννοια είναι ο μοναδικός συνεργάτης του συγγραφέα, μια πολύπλευρη διαδικασία απαραίτητη στην εξελικτική του πορεία.

Ένα καλό μυθιστόρημα αξίζει περισσότερο από την καλύτερη επιστημονική μελέτη, Saul Bellow, 1914-2005, Αμερικανοκαναδός συγγραφέας, Νόμπελ 1976 . Συμφωνείτε;

Ένα καλό μυθιστόρημα λειτουργεί ως ένα καταφύγιο πνευματικών ιδεών και έχει την ικανότητα να γίνει το αφηγηματικό πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορούν να τοποθετηθούν ιδέες που η επιστήμη αδυνατεί να εκφράσει. Το μυθιστόρημα μπορεί να γίνει η φωνή αυτών των ιδεών πέρα από κάθε επιστημονικό ορθολογισμό και γι' αυτό το λόγο να προσεγγίσει βαθύτερα τον

αναγνώστη. Άλλωστε το μυθιστόρημα είναι ο συγκερασμός πολλών πραγμάτων όπως η φιλοσοφία, η ιστορία, η κοινωνική ανθρωπολογία, η πολιτική και φυσικά η επιστήμη. Αναμφίβολα συμφωνώ λοιπόν. Εξάλλου είναι χαρακτηριστική η ρήση του Πεσσόα: « η λογοτεχνία είναι η απόδειξη ότι η ζωή δεν είναι αρκετή».

Μοιραστείτε μαζί μας μερικά λόγια για το κάθε σας βιβλίο...

Το πρώτο μου βιβλίο, *Το πορτρέτο της σιωπής* κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Έναστρον. Είναι ένα βιβλίο που μιλάει για τη φυγή ενός ανθρώπου με σκοπό την προσωπική του αυτοδιάθεση και την πορεία προς την αυτογνωσία. Ο βασικός του χαρακτήρας είναι ένας άνθρωπος που επιλέγει να ταυτίζει τη μοναχικότητά του με τη μουσική και την ανεξαρτησία του με τη θάλασσα κι ορίζει τα δύο αυτά στοιχεία ως το προσωπικό του όριο ελευθερίας, το οποίο διεκδικεί με πάθος, διαλέγοντας να αποσυρθεί σε ένα ολότελα δικό του κόσμο, ένα ιδιωτικό μονοπάτι στο οποίο θα βαδίσει εντελώς μόνος του. Μαζί του και ο μοναχός Ιάκωβος που κρύβει καλά το δικό του μυστικό. Ένας άνθρωπος λοιπόν φεύγει από το σπίτι του, από την οικογένεια του και όλα όσα του έχει ετοιμάσει κι αποφασίζει να γίνει μοναχός όχι γιατί τον ενδιαφέρει ο ασκητισμός αλλά επειδή αναζητά έναν τόπο για να αποσυρθεί και να αναζητήσει τον εαυτό του. Η ζωή δεν θα του το επιτρέψει και μια σειρά ανατροπών θα τον οδηγήσει σταδιακά να ανακαλύψει αλήθειες της ζωής του που αγνοούσε. Το πορτρέτο της σιωπής είναι ένα μουσικό κομμάτι που ο ίδιος έχει συνθέσει και θα το αφήσει μοναδικό κληροδότημα στην κόρη του, την ύπαρξη της οποίας δεν ήξερε για πολλά χρόνια.

Το δεύτερο βιβλίο μου κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Δοκιμάκης και ονομάζεται: *Το παραμύθι της βροχής*. Είναι ένα βιβλίο που προσπαθεί να δείξει πόσα κοινά μπορεί να έχουν δυο τόσο μακρινοί πολιτισμοί όπως είναι ο ελληνικός και ο ιαπωνικός. Η ιδέα να ασχοληθώ με την ιστορία αυτή, δημιουργήθηκε όταν πριν μερικά χρόνια επιστρέφοντας από το Τόκιο και με έντονο το ενδιαφέρον μου γι αυτή τη χώρα, άρχιζα να διαβάζω συστηματικά οτιδήποτε σχετιζόταν με την Ιαπωνία. Είδα λοιπόν ότι ενώ όλοι μας όταν φέρνουμε στο νου τη χώρα αυτή συνειρμικά προσανατολιζόμαστε στην εξωτική της πλευρά με τις γκέισες, τα χάρτινα φανάρια και τις πολύχρωμες βεντάλιες ή την τεχνοκρατική της ανάπτυξη, στην πραγματικότητα πρόκειται για έναν πολύ γοητευτικό και ιδιαίτερο πολιτισμό, ο οποίος κατά την εξελικτική του πορεία μέσα στους αιώνες έχει αναπτύξει κοινά χαρακτηριστικά με εκείνα που ανέπτυξε ο ελληνικός πολιτισμός κι αυτή η διαπίστωση ήταν πολύ ενδιαφέρουσα για μένα. Εντυπωσιακό ήταν επίσης το γεγονός ότι οι πρώτες απεικονίσεις του Βούδα στην Ιαπωνία παρίσταναν μια ανδρική μορφή ίδια σχεδόν με τον Θεό Απόλλωνα και ότι στην Ιαπωνία ακόμη και σήμερα αναβιώνουν γιορτές όπως τα ανθεστήρια και λατρείες ολόιδιες με τις αρχαίες ελληνικές που όμως εδώ έχουν σβήσει. Έτσι η ηρωίδα μου η Χριστίνα είναι μια αρχαιολόγος που θα οδηγηθεί στη χώρα αυτή και μέσω

μιας μεγάλης φιλίας με έναν άνθρωπο που κυριολεκτικά έχει κάνει οίστρο της ζωής του τη φιλοσοφία θα ανακαλύψει νέες αξίες στη ζωή της αλλά θα βρεθεί αντιμέτωπη και με το προσωπικό της πεπρωμένο.

Το τρίτο μου βιβλίο *Το μυστικό ήταν η ζάχαρη* έγινε η αιτία να εγκαινιαστεί η συνεργασία μου με τις εκδόσεις Ψυχογιός. Είκοσι μέρες μετά την κυκλοφορία του ανατυπώθηκε και είμαι ιδιαίτερα χαρούμενη γι' αυτό. Πρόκειται για ένα ιστορικοκοινωνικό βιβλίο χωρισμένο σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος παρακολουθούμε την Κατίνα την εποχή του μεσοπολέμου, όταν παιδί ακόμη βρίσκεται στην Κρήτη έως και το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Μέσα από βεντέτες, ήθη και έθιμα της εποχής, συναισθήματα και ιστορικές αναφορές το βιβλίο γίνεται η αφορμή να καταγραφεί η Ιστορία του τόπου και να φωτιστεί η ζωή και η νοοτροπία των κατοίκων ενός πολύ μικρού ορεινού χωριού της Κρήτης. Έτσι από το 1895 και την Κρητική Πολιτεία περνάμε στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, στη μάχη της Κρήτης, στο Μάλεμε, στα γεγονότα που σημάδεψαν κυριολεκτικά την καταστροφή της Κανδάνου από τους Γερμανούς, στη φρίκη που οδήγησε ανθρώπους στα στρατόπεδα συγκέντρωσης και στην απελευθέρωση.

Το δεύτερο μέρος του βιβλίου βρίσκει την Κατίνα στον Πειραιά του 1950, στις προσφυγικές κατοικίες της Δραπετσώνας, με τους τεκέδες και τους σαλεπιτζήδες, τη φτώχεια και τους ρεμπέτες, τους πρόσφυγες και την προσπάθεια ανασύνθεσης της κοινωνίας μετά τον εμφύλιο. Η ιστορία οριοθετείται από το γάμο και τη μεγάλη αγάπη της Κατίνας με τον Θέμελη, έναν αντιφατικό άνθρωπο που κυριολεκτικά καταδίκασε την Κατίνα στον ισόβιο εγκλεισμό της σε έναν μάλλον πνιγηρό γάμο.

Υπάρχουν βιώματα δικά σας στα βιβλία σας ,δικές σας προσωπικές στιγμές...

Νομίζω πως ναι και στα τρία βιβλία μου υπάρχουν προσωπικά βιώματα που άλλοτε εμφανίζονται καθαρά κι άλλοτε περνούν μέσα από τις περιπέτειες των ηρώων.

Ο Ναμπόκοβ έλεγε ότι: «Η σελίδα είναι ακόμα κενή, αλλά υπάρχει η θαυμάσια αίσθηση ότι οι λέξεις είναι εκεί, γραμμένες με αόρατο μελάνι, περιμένοντας να γίνουν ορατές». Κατά τον ίδιο τρόπο πιθανώς και τα βιώματα να βρίσκονται εκεί και απλώς, κάποια στιγμή, σε κάποια σελίδα γίνονται ορατά.

Τελικά πως βλέπετε τις προοπτικές της ελληνικής λογοτεχνίας;

Η ελληνική λογοτεχνία θα πρέπει να ξεπεράσει τα στενά γεωγραφικά της όρια, να προχωρήσει εκ νέου με γνώμονα το μεγάλο έργο και να μπορέσει έτσι να ενταχθεί ισότιμα στην παγκόσμια λογοτεχνία. Τα τελευταία χρόνια ταλανίστηκε από μια έλλειψη αισθητικής και από μια περιορισμένη στην ελληνική πραγματικότητα θεματογραφία. Νομίζω όμως ότι τα επόμενα χρόνια

θα καταλάβουμε όλοι ότι το μόνο μέσο επιβολής μας στις κοινωνίες του μέλλοντος είναι ο πολιτισμός μας και σ' αυτόν θα πρέπει να επικεντρωθούμε.

Τα μελλοντικά σας σχέδια;

Σχεδιάζω το νέο μου μυθιστόρημα αλλά είναι πολύ νωρίς να μιλήσουμε γι' αυτό.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

Κι εγώ σας ευχαριστώ πολύ.

ΜΑΡΙΑ ΖΑΒΙΑΝΕΛΗ

Βιογραφικό

Η Τέσσ Μπάιλα κατάγεται από τις Κυκλάδες αλλά γεννήθηκε στον Πειραιά. Σπούδασε Ιστορία Ελληνικού Πολιτισμού και μετάφραση Λογοτεχνίας. Ασχολείται με τη φωτογραφία και ατομικές της εκθέσεις έχουν φιλοξενηθεί στο πανεπιστήμιο Gakugei της Ιαπωνίας και στην Αθήνα. Είναι συντάκτρια του λογοτεχνικού περιοδικού «Κλεψύδρα». Παράλληλα δημοσιεύει δοκίμια και βιβλιοπαρουσιάσεις σε εφημερίδες και περιοδικά.